

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเขตเทศบาลตำบลสระยาโยสม อำเภออุทุมพร จังหวัดสุพรรณบุรี

Political Participation of the People in Srayaisom Municipality, U Thong District, Suphan Buri Province

เนตรชนก ตระกูลมาลี / Nestchanok Tragulmalee

โครงการจัดตั้งวิทยาเขตสุพรรณบุรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สมาน กลิ่นเกษร / Saman Klinkesorn

โครงการจัดตั้งวิทยาเขตสุพรรณบุรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเขตเทศบาลตำบลสระยาโยสม อำเภออุทุมพร จังหวัดสุพรรณบุรี และศึกษาเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเขตเทศบาลตำบลสระยาโยสม อำเภออุทุมพร จังหวัดสุพรรณบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสระยาโยสม อำเภออุทุมพร จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 354 คน โดยใช้แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที่ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน คำนัยสำคัญ ทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้กำหนดไว้ที่ระดับ 0.05 ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองของประชาชนเขตเทศบาลตำบลสระยาโยสม อำเภออุทุมพร จังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเขตเทศบาลตำบลสระยาโยสม อำเภออุทุมพร จังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเขตเทศบาลตำบลสระยาโยสม อำเภออุทุมพร จังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล พบว่า รายได้ และการมีส่วนร่วมของประชาชน มีความแตกต่างกัน เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมทางการเมือง, เทศบาลตำบลสระยาโยสม, จังหวัดสุพรรณบุรี

Abstract

The objectives of this research were to study the political participation of the people in Srayaisom municipality, U Thong district, Suphan Buri province and compare the level of political participation of the people in Srayaisom municipality, U Thong district, Suphan Buri province. The samples composed of 354 people in Srayaisom municipality, U Thong district, Suphan Buri province. The data were collected by using questionnaires and analyzed by using the packaging computer program. Statistical tools employed in data analysis and presented through percentage, mean, standard deviation, t-test, One-Way ANOVA and Pearson Product-Moment Correlation Coefficient. The level of significance for statistical testing was 0.05. The research finding are as follow. The level perception of the people in Srayaisom municipality, U Thong district, Suphan Buri province was high, and the level of political participation of the people in Srayaisom municipality, U Thong district, Suphan Buri province was moderately. The level of political participation

of the people in Srayaisom municipality, U Thong district, Suphan Buri province classified by the personal information including income and participation of the people shows difference and gender, age, education, and occupation shows no differences.

Keywords: Political Participation, Srayaisom Municipality, Suphan Buri

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองการปกครองและเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มุ่งเน้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารกิจการบ้านเมืองโดยตรงมากขึ้น ดังนั้นระบบราชการจำเป็นต้องยอมรับและปรับให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอแนะความคิดเห็นร่วมปฏิบัติงาน และการตรวจสอบผล การดำเนินงานและต้องการปฏิรูปการเมืองโดยการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองและตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐเพิ่มขึ้นตลอดทั้งปรับปรุงโครงสร้างทางการเมืองให้มีเสถียรภาพ และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นก่อนการปฏิรูปการเมืองนั้นมีปัญหาสำคัญประการหนึ่งที่ว่า “การเมืองของนักการเมือง” ประชาชนเจ้าของประเทศซึ่งเป็นผู้เลือกตั้งผู้แทนราษฎรมีสติและเสรีภาพน้อยไม่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเมืองเลยเป็นการเมืองของนักการเมืองหรือที่เรียกในทางวิชาการว่าระบอบประชาธิปไตยแบบมีผู้แทนราษฎร (representative democracy) เท่านั้นเจตนารมณ์ของผู้ร่างรัฐธรรมนูญต้องการเปลี่ยนการเมืองของ นักการเมืองให้เป็น “การเมืองของประชาชน” โดยการเพิ่มสิทธิเสรีภาพให้พลเมืองและปรับประชาธิปไตยแบบมีผู้แทนเป็นประชาธิปไตยโดยมีส่วนร่วมของประชาชน

ตามแนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วมของประชาชน พรรณราย ชันธิกิจ (2548: 81) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งของประชาชนตามที่กฎหมายกำหนด โฉนดเฉพาะสิทธิในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง สิทธิที่จะเข้าสมาคมหรือก่อตั้งพรรคการเมืองหรือกลุ่มผลประโยชน์ สิทธิที่จะร่วมอุทธรณ์ต่อรัฐบาล สิทธิเกี่ยวกับการพูด ชุมชนและการพิมพ์อย่างอิสระ ล้วนเป็นกิจกรรมซึ่งมีอิทธิพลต่อรัฐบาลในการเลือกตั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐรวมถึงการเข้ามีส่วนร่วมต่อการปกครองโดยการทำกิจกรรมต่างๆ เกี่ยวกับการปกครอง การมีส่วนร่วมของประชาชนถือเป็นหลักการสากล ที่อารยประเทศให้ความสำคัญและเป็นประเด็นหลักที่สังคมไทยให้ความสนใจ เพื่อพัฒนาการเมืองเข้าสู่ระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมตามหลักการธรรมาภิบาลที่ภาครัฐจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้อง ทุกภาคส่วนในสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ เพื่อสร้างความโปร่งใสและเพิ่มคุณภาพการตัดสินใจของภาครัฐให้ดีขึ้นและเป็นที่ยอมรับร่วมกันของทุก ๆ ฝ่ายในการบริหารราชการเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 และพระราชบัญญัติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 จึงต่างให้ความสำคัญต่อการบริหารราชการอย่างโปร่งใส สุจริต เปิดเผยข้อมูล และการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะการตัดสินใจทางการเมืองรวมถึงการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐในทุกระดับ และเป็นกุญแจดอกสำคัญของความสำเร็จของการพัฒนาระบบราชการได้สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชน และเอื้อต่อประโยชน์สุขของประชาชนเพราะกระบวนการมีส่วนร่วมเป็นปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนและส่งเสริมให้ระบบราชการมีพลังในการพัฒนาประเทศอย่างสร้างสรรค์อันเป็นเป้าหมายหลักของการพัฒนาระบบราชการยุคใหม่ที่เป็นราชการระบบเปิด และการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของภาคราชการที่มาจากทุกภาคส่วนของสังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประชาชนผู้มีส่วนได้เสียและชุมชนท้องถิ่น จะช่วยให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีความใกล้ชิดกับประชาชนได้รับทราบความต้องการและปัญหาที่แท้จริง ลดความขัดแย้งและต่อต้าน ทั้งยังเป็นการสร้างความรู้สึกร่วมกันเป็นเจ้าของ การทำงานร่วมกัน หันหน้ามาปรึกษาหารือกันและร่วมกันแก้ไขปัญหาที่ยุ่ยากร่วมกันอีกทั้งยังเป็นการสร้างสังคม แห่งการเรียนรู้ซึ่งเป็นบทบาทที่หน่วยงานภาคราชการจะต้องดำเนินการให้เกิดขึ้น

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองของ “ประชาชน” อันจะนำมาซึ่งความรู้ความเข้าใจและการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่พึงปรารถนา เพราะการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญประการหนึ่งของระบอบประชาธิปไตย สอดคล้องกับ เพ็ญพิมล วิภาตทรัพย์ (2551) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับปานกลาง โดยประเด็น การเคยมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วม มากที่สุด และประเด็นการเคยร่วมบริจาคเงินสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่าง มีส่วนร่วมน้อยที่สุด สำหรับผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่มีอายุ ระดับการศึกษา ระดับรายได้ และการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองที่แตกต่างกัน จะมีการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 แต่กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่มีเพศที่แตกต่างกัน จะมีการมีส่วนร่วมทางการเมือง ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 โดยในที่นี้ทางผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลสระยายโสม อำเภอกู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ว่าการมีส่วนร่วมทางการเมือง หรือไม่ อย่างไร เนื่องจากพบปัญหาว่าประชาชนในตำบลไม่ค่อยออกมาใช้สิทธิเลือกตั้งกันเท่าที่ควร หรือออกมาเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางสมาชิกเทศบาลได้จัดขึ้น ประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยเหตุนี้ทางผู้วิจัยจึงอยากทราบและศึกษาระดับของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลสระยายโสม อำเภอกู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อให้สามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลและแนวทางในการเสริมสร้างพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองการเข้ามา มีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยต่อไป

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

จากความก้าวหน้าของเทคโนโลยี ได้ส่งผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงอย่างมากมาต่อการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองและความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเป็นผลให้คนในสังคมมีวิถีชีวิตแบบใหม่มากขึ้น ดังนั้น ข่าวสารทางการเมืองในยุค โลกาภิวัตน์ จึงมีความเปลี่ยนแปลงไปด้วย กระบวนข่าวสารดังกล่าวจึงได้ถูกผสมผสานเข้ากันในรูปแบบต่างๆ ไม่ว่า จะเป็น อินเทอร์เน็ต วิทยุ และโทรทัศน์ จนกระทั่งสามารถสร้างเครือข่ายการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองซึ่งสามารถขึ้นำสังคมได้ เพ็ญแข ศรีสุทธิกุล (2542) ได้กำหนดขั้นต่างๆ ที่ซับซ้อนขึ้นตามลำดับของการรับรู้ไว้ ดังนี้

1. Field of sensation คือ ในการเกิดการรับรู้ขึ้นในแต่ละครั้งจะมีการรับข้อมูลเข้ามามากกว่า 1 อย่าง เช่น ในขณะที่ ฟังคำบรรยาย เราจะเห็นทั้งผู้บรรยาย ได้ยินเสียงของผู้บรรยาย และเห็นโสตทัศนูปกรณ์ไปพร้อมๆ กันในคราวเดียวกัน
2. Sensory percept คือ ขั้นตอนที่มีการรับรู้ข้อมูลเพียงรูปร่างลักษณะเท่านั้น โดยยังไม่มีการเทียบเคียงกับสิ่งที่จดจำได้ (recognition) เป็นขั้นตอนที่ยังไม่ทราบความหมาย เช่น เห็นวัตถุสิ่งหนึ่ง แล้วทราบแต่เพียงว่าเป็นผ้าที่มีรูปร่างเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้า โดยที่ยังไม่รู้ว่าเป็นผ้าจริงแล้วนั้นคือธงชาติ
3. Meaningful percept คือ ขั้นตอนที่มีการรับรู้ความหมายของสิ่งเร้า ซึ่งขั้นตอนนี้ต้องอาศัยการเทียบเคียงกับ สิ่งที่จดจำได้ (recognition) ที่อยู่ในความจำ (Memory) เช่น เมื่อผ้าที่เป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้า ที่เป็นแถบสี 5 แถบ โดยมีแถบ น้ำเงินใหญ่อยู่ตรงกลาง ถูกประกอบด้วยกบขาวแดงตามลำดับ ในลักษณะที่เป็นริ้วแนวนอน ก็สามารถรับรู้ได้ว่า คือ ธงชาติไทย

แนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมือง Plato (1999) ได้กล่าวว่า โทษทัณฑ์ประการหนึ่งที่คุณปฏิเสธเข้าร่วมทางการเมืองก็คือ ในที่สุดแล้ว คุณก็จะถูกปกครองโดยคนที่ด้อยกว่าคุณ

Milbrath and Goel (1977: 2) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้อย่างกว้างๆ และครอบคลุมว่าหมายถึง กิจกรรมทั้งหลายของประชาชนแต่ละคนที่ต้องการมีอิทธิพลผลักดันหรือยอมรับสนับสนุนต่อรัฐบาล ซึ่งไม่เพียงแต่เป็นการรวมบทบาทในการสร้างอิทธิพลผลักดันให้เกิดผลทางการเมืองตามต้องการเท่านั้น แต่ยังรวมถึงกิจกรรมที่เป็นที่ยอมรับอย่างพิธีการด้วย สำหรับผู้ที่ยอมรับรัฐบาลต้องแสดงออกโดยการปฏิบัติตามคำสั่งหรือ

ข้อเรียกร้องของรัฐบาล แต่ผู้ที่ไม่เห็นด้วยก็พยายามสร้างอิทธิพลผลักดันให้มีการเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขปัญหาคำใหม่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงมีทั้งเป็นการต่อต้าน เช่น การเดินขบวนประท้วงการจลาจล และมีทั้งที่เป็นการสนับสนุน เช่น การให้ความร่วมมือกับทางการในการเสียภาษี การเกณฑ์ทหาร

วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงการรับรู้ข่าวสารของประชาชนเขตเทศบาลตำบลทรายโสมอำเภอกู่ทองจังหวัดสุพรรณบุรี
2. เพื่อศึกษาถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเขตเทศบาลตำบลทรายโสม อำเภอกู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี
3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเขตเทศบาลตำบลทรายโสม อำเภอกู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีขอบเขตที่มุ่งศึกษาถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลทรายโสม อำเภอกู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี โดยผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการและอุปกรณ์ที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย ประชากรที่ใช้ในการวิจัย กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัย การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง การสุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การทดสอบเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ประชากรในเขตเทศบาลตำบลทรายโสม อำเภอกู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี โดยเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลทรายโสม อำเภอกู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 3,013 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ โดยจะใช้หลักการคำนวณของ วัลลภ รัฐฉัตรานนท์ ได้เท่ากับ 354 คน คำนวณจำนวนขนาดกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้แต่ละระดับชั้น จะทำการคัดเลือกกลุ่มโดยวิธีการเลือกแบบสุ่ม โดยใช้แบบสอบถามกับประชาชนในเขตเทศบาลตำบลทรายโสม อำเภอกู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งแบ่งเนื้อหาของแบบสอบถามออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนแรก เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ

ส่วนที่สอง เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลทรายโสม โดยแบบสอบถามเป็นแบบมาตราประเมินค่า (Rating Scale) โดยคำนวณค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.822

ส่วนที่สาม เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเขตเทศบาลตำบลทรายโสม ประกอบด้วยการมีส่วนร่วม 3 ด้าน ได้แก่ โดยใช้แบบสอบถามตามมาตรารวดแบบ Likert's Scale และลักษณะคำถามจะมีทั้งในเชิงบวกทั้งหมด โดยคำนวณค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.874

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติร้อยละ ใช้อธิบายข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา
2. ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้อธิบายปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี ตำบลหนองกระทุ่ม
3. ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ใช้การทดสอบค่าที (t-test)
4. ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างตั้งแต่ 3 กลุ่ม ใช้วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) และทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของ Fisher's Least Significance Difference: LSD)
5. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ใช้ทดสอบความสัมพันธ์การรับรู้ข่าวสารเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ไว้ดังนี้ สหสัมพันธ์ที่มีขนาดเล็ก หรือมีความสัมพันธ์กันน้อย ค่าสหสัมพันธ์จะอยู่ระหว่าง -0.29 ถึง -0.10 หรือ 0.10 ถึง 0.29 ส่วนสหสัมพันธ์ที่มีขนาดปานกลาง หรือ มี

ความสัมพันธ์กันปานกลาง ค่าสหสัมพันธ์จะอยู่ระหว่าง -0.49 ถึง -0.30 หรือ 0.30 ถึง 0.49 และสหสัมพันธ์ที่มี ขนาดใหญ่ หรือมีความสัมพันธ์กันสูง ค่าสหสัมพันธ์จะอยู่ระหว่าง -1.00 ถึง -0.50 หรือ 0.50 ถึง 1.00

6. สำหรับค่านัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ กำหนดไว้ที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัย

1. เพศ ของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ส่วนใหญ่จะเป็นเพศชาย จำนวน 219 คน คิดเป็นร้อยละ 61.90 และเป็น เพศหญิง จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 38.10
 2. อายุ ของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ส่วนใหญ่มีอายุตั้งแต่ 41 ปีขึ้นไป จำนวน 225 คน คิดเป็นร้อยละ 63.56 และมีอายุต่ำกว่า 41 ปี จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 36.44
 3. ระดับการศึกษา ของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 228 คน คิดเป็นร้อยละ 64.41 รองลงมา คือ ปริญญาตรี จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 22.31 และน้อยที่สุดคือ คือ สูงกว่า ปริญญาตรี จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 13.28 ตามลำดับ
 4. อาชีพ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างทั่วไปมากที่สุด จำนวน 237 คน คิดเป็นร้อยละ 66.95 รองลงมา อาชีพส่วนตัว จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 19.49 และอาชีพข้าราชการ จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 13.56 ตามลำดับ
 5. รายได้ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ส่วนใหญ่มีรายได้ 5,000-10,000 บาท มากที่สุดจำนวน 185 คน คิดเป็น ร้อยละ 52.26 รองลงมา รายได้ระหว่าง 20,000-30,000 บาท จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 25.99 และรายได้ระหว่าง 10,001-20,000 บาท จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 21.75 ตามลำดับ
 6. การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า มีระดับการรับรู้ข่าวสารมาก โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.31
 7. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า มีระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.36
- การศึกษาวิจัย เรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเขตเทศบาลตำบลสระยายโสม อำเภอกู่ทอง จังหวัด สุพรรณบุรี ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองในระดับมาก เช่น รับฟังการถ่ายทอดประชุมสภาฯ จาก วิทยุ มีค่าเฉลี่ย 3.72 รองลงมาการรับฟังการถ่ายทอดข่าวจากสื่ออินเทอร์เน็ต มีค่าเฉลี่ย 3.47 และการอ่านข่าวสาร การเมืองทางสื่ออินเทอร์เน็ต มีค่าเฉลี่ย 3.45 ผลที่เกิดขึ้นอาจเกิดจากความสนใจใฝ่หาความรู้ของประชาชน ซึ่ง สอดคล้องกับ อริยา คูหา (2545) กล่าวถึง ความสำคัญของการรับรู้มี 3 ประการ คือ 1) การรับรู้เป็นพื้นฐานสำคัญของการเรียนรู้ 2) การรับรู้ทำให้เกิดอารมณ์และความรู้สึกอันมีผลต่อจิตใจที่ชั่วครวและถาวร 3) การรับรู้ทำให้บุคคล มองเห็นคุณค่าของสิ่งแวดล้อม ก่อให้เกิดแนวทางพัฒนา ปรับเปลี่ยน เลือกรสร และแยกแยะสิ่งเร้ารอบๆ ตัว และ สอดคล้องกับ พิทยา แสงรุ่ง (2554) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การเปิดรับข่าวสารความรู้ และการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา” โดยพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ 1) เปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อวิทยุ โทรทัศน์มากที่สุด เพราะมีทั้งภาพและเสียงจึงมีความน่าเชื่อถือโดยเปิดรับทุกวัน 2) มีความรู้ทางการเมืองอยู่ใน ระดับสูง 3) มีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง 4) ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ของประชาชนในจังหวัด นครราชสีมาที่แตกต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 5) การ เปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุทางโทรทัศน์ของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา มีความสัมพันธ์กับความรู้ทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 6) การเปิดรับข่าวสารทางการเมือง จากสื่อ สิ่งพิมพ์ วิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา มีความสัมพันธ์กับการมี ส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
- การมีส่วนร่วมทางการเมืองมากที่สุด คือ การติดตามข่าวสารทางการเมือง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.82 รองลงมาคือการมี ส่วน ร่วมในกระบวนการเลือกตั้ง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.70 และน้อยที่สุดคือการร่วมชุมนุมทางการเมือง มีค่าเฉลี่ย 1.54 อาจเกิด จากความสนใจข่าวสารบ้านเมืองและประโยชน์ที่จะได้จากการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในกิจกรรม ที่หลากหลาย

ซึ่งสอดคล้องกับ เลิศอนันต์ ยาวิชัยแก้ว (2547) ได้ทำการศึกษา เรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาล ตำบลเวียงเชียงแสน จังหวัดเชียงราย และพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเวียงเชียงแสน ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพ อาชีพ รายได้ การรับรู้ข่าวสารจากสื่อต่างๆ ระยะเวลาในการติดตามข่าวสารทางการเมือง และความรู้ความเข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ส่วนปัจจัยที่ไม่ได้มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาล ได้แก่ ระยะเวลาที่อาศัยในเขตเทศบาลและการเป็นสมาชิกของกลุ่มต่างๆ ที่ตั้งในเขตเทศบาล

ผลทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน ผลที่ได้จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเขตเทศบาลตำบลสระยายโสม อำเภอดงหลวง จังหวัดสุพรรณบุรี มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 แสดงให้เห็นว่า เพศไม่มีผลต่อระดับทัศนคติการมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ซึ่งสอดคล้องกับ ภัทธกันย์ ฤทธิสนธิ์ (2552) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์” ผลการวิจัยพบว่า นิสิตมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ใน ระดับต่ำ และผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า เพศชั้นปีการศึกษาภาควิชาและการglomเกลากทางการเมืองของนิสิต ที่ต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนอายุรายได้ของครอบครัวและอาชีพของผู้ปกครองที่ต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน ผลที่ได้จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเขตเทศบาลตำบลสระยายโสม อำเภอดงหลวง จังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 แสดงให้เห็นว่าอายุไม่มีผลต่อระดับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ซึ่งสอดคล้องกับ รุ่งทิศา คงแจ่ม (2557) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองสุพรรณบุรี ผลจากการวิจัยพบว่า ข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองสุพรรณบุรี มีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า อายุ ระดับการศึกษา ชั้นยศ ลักษณะงานที่ปฏิบัติ และอายุราชการ ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ส่วนการglomเกลากทางการเมือง มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง

สมมติฐานที่ 3 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน ผลที่ได้จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเขตเทศบาลตำบลสระยายโสม อำเภอดงหลวง จังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงให้เห็นว่า ระดับการศึกษาไม่มีผลต่อระดับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ซึ่งสอดคล้องกับ ปิ่นเกิด มีเพียร (2552) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วม ทางการเมืองของข้าราชการในสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม” ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการในสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหมอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยที่ทำให้มีส่วนร่วมแตกต่างกันนั้นประกอบไปด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระดับชั้นยศ และความสนใจในข่าวสารทางการเมือง

สมมติฐานที่ 4 ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน ผลที่ได้จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเขตเทศบาลตำบลสระยายโสม อำเภอดงหลวง จังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมือง ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 แสดงให้เห็นว่า อาชีพไม่มีผลต่อระดับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ พรปนต์ ปกครอง (2549) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนในเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา มีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล คือ เพศ อายุ

ระดับการศึกษา รายได้ และอาชีพที่ต่างกันไม่ทำให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีแตกต่างกัน และยังพบว่าความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี

สมมติฐานที่ 5 ประชาชนที่มีรายได้ต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน ผลที่ได้จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเขตเทศบาลตำบลระยาลัยอำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีรายได้ต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 แสดงให้เห็นว่า รายได้มีผลต่อระดับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้สอดคล้องกับ สายพิน ประพฤติกิจ (2554) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ตำบลจอมประทัด อำเภอวัดเพลง จังหวัดราชบุรี” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจอมประทัด อำเภอวัดเพลง จังหวัดราชบุรี มีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน

สมมติฐานที่ 6 การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ผลที่ได้จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเขตเทศบาลตำบลระยาลัยอำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีการรับรู้ข่าวสารต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงให้เห็นว่า การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองมีผลต่อระดับทัศนคติทางการเมือง แบบประชาธิปไตย โดยลักษณะความสัมพันธ์ดังกล่าว ไปในทิศทางเดียวกันมีระดับที่สูง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ ปณิธิ สุวรรณปิณฑะ (2546) ศึกษาเรื่อง “ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของเยาวชนในสถานสงเคราะห์: ศึกษากรณีบ้านปากเกร็ดและบ้านราชวิถี” ผลการวิจัยพบว่า เยาวชนส่วนใหญ่มีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับปานกลาง เพศ และความรู้พื้นฐานทางการเมืองแบบประชาธิปไตย มีความสัมพันธ์กับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของเยาวชนส่วนอายุ ระดับชั้นเรียน การเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานศึกษา การอบรมกลุ่มেলাทางการเมืองการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง และความสำนึกทางการเมือง ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของเยาวชน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย จากผลการวิจัย พบว่า การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองของประชาชนเขตเทศบาลตำบลระยาลัย อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี อยู่ในระดับมาก ซึ่งสามารถเพิ่มระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้ โดยผู้วิจัยขอเสนอแนะแนวทาง เพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมือง ดังนี้

1. ควรมีการฟังกการถ่ายทอดการประชุมสภา ฯ จากวิทยุโดยกระจายเสียงตามหอกระจายข่าวในหมู่บ้าน เพราะจากผลการวิจัยพบว่าอยู่ในระดับสูง
2. ควรส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการเลือกตั้งในเพิ่มมากขึ้น เพราะจากผลการวิจัยพบว่าอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะการติดตามรับฟังคำปราศรัยหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมือง
3. ควรมีการรณรงค์ให้คนออกมาเลือกตั้งเพราะเป็นสนับสนุนให้คนออกมามีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่ควรส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยมากยิ่งขึ้น
4. ควรส่งเสริมให้ประชาชนในหมู่บ้านให้ความรู้เกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยให้กับประชาชนมากยิ่งขึ้น
5. ควรส่งเสริมให้เทศบาลในตำบลเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข่าวสาร ให้ความรู้เกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยให้กับประชาชนมากยิ่งขึ้น จากผลการวิจัยพบว่าประชาชนมีความสนใจข่าวสารทางการเมืองมากยิ่งขึ้น เพราะผลวิจัยอยู่ในระดับมาก

6. ประเด็นด้านการเข้าร่วมชุมนุมประท้วงเมื่อเห็นว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ ดังนั้น หน่วยงานของรัฐจึงควรให้ความรู้ ความเข้าใจในการร่วมชุมนุมประท้วงทางการเมืองหรือแนะนำบุคคลอื่น ให้กระทำการดังกล่าวอยู่ในขอบเขตของกฎหมาย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะกรณีประชาชนในตำบลสระยายโสม อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ ไม่สามารถอธิบายการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนทั้งหมดได้ ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาประชาชนในตำบลอื่นๆ ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่นๆ เพิ่มเติม เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์มากขึ้น เช่น การอบรมกลุ่มกลาทางการเมือง ความรู้เกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย หรือความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมือง เป็นต้น

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสระยายโสม อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งเป็นเขตเทศบาลต่างจังหวัด จึงควรมีการเปรียบเทียบกับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลที่ใหญ่กว่าและมีลักษณะที่มีความเจริญก้าวหน้าในด้านต่างๆ มากกว่า

เอกสารอ้างอิง

- ธนัท บุญคงวัฒน์. 2551. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้ง: ศึกษาเปรียบเทียบเทศบาลเมืองปัตตานี อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี กับเทศบาลเมืองพัทลุง อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง. สงขลา: สำนักกองทุนสนับสนุนการวิจัย, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ปณิธิ สุวรรณปิณฑะ. 2546. ทศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของเยาวชนในสถานสงเคราะห์: ศึกษากรณีบ้านปากเกร็ดและราชวิถี. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์), มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ปิ่นเกิด มีเพียร. 2552. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการในสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พรปนต์ ปกครอง. 2549. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขารัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พรรณราย ชันธกิจ. 2548. บทบาทและหน้าที่ขององค์กรสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: บริษัท เอ. พี. กราฟิค ดีไซน์และการพิมพ์ จำกัด.
- พิทยา แสงรุ่ง. 2554. การเปิดรับข่าวสารความรู้ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เพ็ญแข ศรีสุทธิกุล. 2542. รายงานการวิจัย เรื่องการยอมรับของประธานกรรมการบริหารองค์การบริหาร ส่วนตำบลต่อบทบาทหน้าที่ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน (ผู้นำ อช.). กรุงเทพมหานคร: กองพัฒนาอาสาพัฒนาและผู้นำท้องถิ่น กรมการพัฒนาชุมชน.
- เพ็ญพิมล วิภาคทรัพย์. 2551. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ภัทรกันย์ ฤทธิสินธุ์. 2552. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- รุ่งทิวา คงแจ่ม. 2557. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- เลิศอนันต์ ยาวิชัยแก้ว. 2547. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเรียงเชียงแสน จังหวัด
เชียงราย. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- วัลลภ รัฐฉัตรานนท์. 2556. วิธีและเทคนิคในการวิจัยทางรัฐศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เสมา
ธรรม.
- สายพิน ประพฤติกิจ. 2554. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ตำบล
จอมประทัด อำเภอดงเพรง จังหวัดราชบุรี. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์),
สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อารียา คูหา. 2545. แรงจูงใจและอารมณ์. ปัตตานี: คณะศึกษาศาสตร์.
- Milbrath, L. & Goel, M. 1977. **Political Participation: Why and How People Get Involved in Politics.**
Chicago: Rand McNally.
- Plato, B. 1999. **The Republic, Quoted in Antony Joy, Dictionary of Political Quotations.** Oxford: Oxford
University Press.